

سوغات فرنگ در سفره ایرانی/ بابانوئل، مهمان ناخوانده شب چله امسال

عروسک بابانوئلی که در سایزهای بزرگ و کوچک یک شبه از بازار یلدای ما ایرانیان سر درآورده، چه نوع همخوانی و تطابقی با فرهنگ و هویت ما دارد که میهمان سفره ما ایرانیان شود.

عروسک بابانوئلی که در سایزهای بزرگ و کوچک یک شبه از بازار یلدای ما ایرانیان سر درآورده، چه نوع همخوانی و تطابقی با فرهنگ و هویت ما دارد که میهمان سفره ما ایرانیان شود.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، امسال بازار تبریز در آستانه جشن شب یلدا یک تفاوت عمده با سال‌های قبل پیدا کرده است.

وقتی در بازار چشم می‌گردانی از هجوم عروسک‌های بابانوئل در آستانه شب یلدا انگشت تعجب به دندان می‌گیری.

چگونه می‌شود که امسال این قدر تفاوت‌ها چشمگیر می‌شود؟ چه عواملی باعث می‌شوند که در خواب غفلت متولیان فرهنگی شهر باز هم فرهنگ ایرانی مغلوب فرهنگ غربی شود.

ایران کشوری است که اقلیت‌های مذهبی و دینی در کنار هم به خوبی و خوشی و در امنیت کامل زندگی می‌کنند و البته ارامنه زیادی هم در ایران با کمال عزت و احترام به زندگی روزمره خود می‌پردازند و کسی منکر این موضوع نیست.

اما هجوم بی‌رویه عروسک‌هایی که نشان از یک فرهنگ غربی دارند در آستانه شب یلدا حکایت دیگری است که در درازمدت تاثیرات خود را بر جای می‌گذارد و چه بسا ممکن است در طی سال‌های دور آثار زیانبار و جبران‌ناپذیری نیز داشته باشد.

در مغازه‌های شهر که نگاه می‌کنید، عروسک‌های وارداتی بابانوئل با آن شال و کلاه قرمز رنگ کودکان را به سوی خود جلب می‌کند.

کودکان خیال می‌کنند این بابانوئل‌ها طبق افسانه‌ها و داستان‌های غربی برای آنها هدیه می‌آورد.

علاوه بر کودکان این روزها شاهد هستیم که دانش‌آموزان دختر و پسر زیادی نیز جاکلیدها و جاسوئیچ‌های بابانوئل را از کیف‌های خود آویزان کرده‌اند و به نوعی گسترش این رفتارها باعث می‌شود طی سال‌های آینده این نوع عروسک‌ها پای ثابت جشن یلدای ایرانی شود و شاید هم آنقدر نفوذ کنند که دیگر اثری از یلدا باقی نماند.

سید شاهد احمدی، جامعه‌شناس اجتماعی در مورد جشن‌های ایران باستان اظهار کرد: ایرانیان باستان احترام ویژه‌ای برای روشنایی و حرمت آفتاب و خورشید قائل بودند و با تمام شدن پائیز رفته رفته روزها طولانی‌تر می‌شود برای همین به جشن و پایکوبی می‌پرداختند.

وی افزود: در همان سال‌ها جشن آنها در دوره می‌های ساده که با انواع خشکبار و میوه‌ها خلاصه می‌شد و در کنار آن هدایایی نیز به فرزندان کوچک یا عروس و دامادهای جوان خانواده‌ها در نظر گرفته می‌شد، ادامه پیدا می‌کرد.

احمدی ادامه داد: این رسم کهن ایرانی رفته رفته جای خود را با خیلی تشریفات و موارد دیگر عوض کرده است و امروز در کنار تجملات بی‌حد و حصر این جشن باستانی شاهد هستیم که آداب و رسوم فرهنگ غربی نیز در آن رخنه کرده است.

وی با اشاره به رواج عروسک‌ها؛ زwnj&های بابانوئل که نشان و نمادی از جشن‌ها؛ زwnj&ها و فرهنگ غربی کشورهای اروپایی است، افزود: معلوم نیست چرا ما ایرانیان این قدر شیفته فرهنگ غربی شده‌ایم؛ زwnj&ایم در حالی که آنها هیچ‌وقت در عید نوروز ایرانی سفره هفت سین تزئین نمی‌کنند؛ زwnj&کنند و به فرهنگ ایرانی احترام نمی‌گذارند ولی ما به اندک بهانه؛ زwnj&ای از نمادهای غربی در جشن یلدا خود استفاده می‌کنیم؛ زwnj&.

در بازار که به گشت و گذار می‌گذاریم؛ زwnj&پردازی، خانواده‌ها؛ زwnj&ها در حال خرید کردن برای فرزندان کوچک یا نوجوانان جوان هستند.

آنها در کنار خریدهایی که داشته‌اند؛ زwnj&اند از عروسک‌ها؛ زwnj&های کوچک یا بزرگ بابانوئل نیز بر روی هدایای خرید شده استفاده می‌کنند؛ زwnj&.

با رواج و گسترش این پدیده؛ زwnj&ها باید گفت، زنگ خطر بی‌هویتی و بی‌زwnj&توجهی به فرهنگ و آداب و رسوم ایرانی به صدا درآمده است.

آن چنان که احمدی اضافه می‌کند؛ زwnj&تولید بی‌زwnj&رویه این نوع عروسک‌ها؛ زwnj&ها و سایر نمادهای مورد استفاده در جشن کریسمس مسیحیان در کشورهای اروپایی باعث می‌شود که آنها این نمادها را به سایر کشورها صادر کنند و صادر کردن این عروسک‌ها؛ زwnj&یعنی صادر کردن فرهنگ غربی به سایر کشورها از جمله ایران.

این جامعه‌شناس اجتماعی خاطرنشان کرد: وقتی در سطح شهر جوانان و خانواده‌ها؛ زwnj&ها از روی ناآگاهی و تقلید کورکورانه به خرید این نمادها اقدام می‌کنند؛ زwnj&یعنی موافقت خود را با این نوع فرهنگ اعلام می‌کنند؛ زwnj&.

وی ادامه داد: با وجودی که استقبال از نمادهای غربی با عقاید و اعتقادات ملی و مذهبی ما ایرانیان ارتباط و هماهنگی ندارد ولی ما با احساسات زودگذر خود و بدون توجه به عواقب آن به این فرهنگ وارداتی دامن می‌زنیم؛ زwnj&.

وقتی در مراکز خرید جدیدالتاسیس یا همان مراکز سنتی خرید از جمله بازار تبریز در حال خرید کردن هستید، به خوبی تفاوت؛ زwnj&ها را درک می‌کنید؛ زwnj&.

با وجودی که در آستانه شب یلدا اکثریت مغازه‌ها؛ زwnj&ها با نمادهای جشن کریسمس و بابانوئل پرشده است ولی در میان نمادهای و ابزارهای جشن مسیحیان اروپایی، نمادی از جشن یلدا از جمله خورشید که نماد سرزندگی و تولد دوباره است، به چشم نمی‌خورد؛ زwnj&.

اصلاً معلوم نیست چرا ما این قدر مرغوب فرهنگ غربی می‌شویم؛ زwnj&چه عاملی باعث می‌شود ما داشته‌هایمان را ارزان بفروشیم، چه می‌شود که ما این قدر زود هویت خود را به تاراج می‌دهیم؛ زwnj&.

فاطمه رضایی، جامعه‌شناس فرهنگی نیز می‌گوید؛ زwnj&با وجودی که اروپاییان هیچ اعتنایی به جشن‌ها؛ زwnj&ها و نمادهای ایرانی ندارند در عوض شهروندان ایرانی سعی می‌کنند، با استفاده از نمادهای غربی در جشن‌ها؛ زwnj&های ایرانی خود را با کلاس نشان دهند.

وی افزود: در حالی که استفاده از نمادهای غربی بی‌هویتی است نه نماد با کلاس بودن.

رضایی ادامه داد: هر چقدر که ما به فرهنگ خودمان بی‌اعتنا می‌شویم؛ زwnj&آنها به سرعت می‌تازند و فرهنگ خود را در کشورهای اسلامی از جمله ایران توسعه می‌دهند و مسئولان فرهنگی توجهی به این مسائل ندارند و خیلی از ابعاد این موضوع پیش آنها نامعلوم است.

جامعه‌شناس فرهنگی خاطرنشان کرد: ایرانیان باستان نمادهای زیبایی در جشن‌ها؛ زwnj&های ملی و مذهبی دارند که از جمله آنها می‌توان به عمو نوروز و حاجی فیروز اشاره کرد ولی ما ایرانیان چهره جذاب و زیبایی از این عموها به کودکان نشان نداده‌ایم؛ زwnj&در عوض غربی‌ها؛ زwnj&های بابانوئل خود را با نمادهای شاد و جذاب قرمز رنگ همه جا نشان می‌دهند و باعث می‌شوند که گرایش کودکان و نوجوانان به این نوع فرهنگ افزایش یابد.

رضایی اظهار داشت: می‌توان گفت، چون انسان‌ها ذاتاً خواستار زیبایی هستند بنابراین زیبایی‌های بصری نیز در گرایش به این نوع نمادها تاثیرگذار است و ما می‌توانیم نمادهای خود را به شکل زیبا و برجسته‌ای برای کودکانمان نشان دهیم تا آنها نیز جشن‌های ملی ایرانیان را با نمادهای خاص بشناسند.

وی با انتقاد از اینکه در شب یلدا در هیچ کجای شهر جشن دورهمی به حالت عمومی برگزار نمی‌شود، گفت: در کلان‌شهری همچون تبریز هیچ نهاد فرهنگی برنامه خاصی برای این شب ندارد.

رضایی ادامه داد: انتظار می‌رود در یک مکان عمومی حتی به مدت یک ساعت هم که شده به حالت نمادین دورهم نشینی مختصری با نمادهای خاص ترتیب داده شود.

وی معتقد است: جشن‌های ملی و مذهبی ایرانیان هرکدام از چنان شکوه و ابهتی برخوردار هستند که می‌توان در مورد هرکدام از آنها کتاب نوشت و فیلم تهیه کرد ولی برخی از مدیران تمایلی به انجام دادن چنین کاری ندارند و شاید بهتر است بگوییم با انجام برخی بی‌فرهنگی‌ها مانع از گسترش فرهنگ ایران شده و زمینه را برای استقبال مردم از فرهنگ غربی فراهم می‌کنند.

البته مغازه‌داران به دلیل نزدیکی جشن یلدا یا آغاز سال نو مسیحی فروش این اقلام و نمادها را توجیه می‌کنند ولی مطمئناً آنها می‌توانند به فاصله چند روز دیرتر ویتترین مغازه‌های خود را با ابزارها و نمادهای فرهنگ غربی آذین ببندند.

در این میان مردمانی که در بازار به خرید مشغول هستند نیز خیلی اوقات از روی تقلیدهای ناآگاهانه اقدام به خرید این نمادها می‌کنند ولی باید این بیت شعر زیبا را به کمک طلبید و گفت، خلق را تقلیدشان بر باد داد/ ای دو صد لعنت براین تقلید باد؛.

دگرگونی فرهنگی در ویتترین مغازه‌های تبریز این روزها باعث شده است که کودکان پدر و مادرها را مجبور کنند تا از این عروسک‌ها خریداری کنند.

کودکانی که در کارتن‌ها و انیمیشن‌ها، بابانوئل را پیرمردی مهربان می‌دانند که هر سال همزمان با جشن کریسمس برایشان هدیه می‌آورد و کودکان ما نیز با الهام از این نوع کارتن‌ها و انیمیشن‌ها وقتی می‌بینند ویتترین مغازه‌های شهرشان با این نوع عروسک‌ها انباشته شده است، خیال می‌کنند شخصیت داستانی آنها نیز در واقعیت نویدبخش هدیه‌های زیبا و باکلاس است در حالی که چنین چیزی ممکن نیست.

هر روزه شاهد هستیم که بخشی از فرهنگ و دارایی ما ایرانیان به نام دیگران مصادره می‌شود، اگر در این زمینه هم کوتاهی صورت گیرد، باید تا چند سال آینده بساط یلدای خود را جمع کرده و پا به پای غربیان منتظر باشیم تا بابانوئلی از راه رسیده و کام ما را شیرین کند.

بابانوئلی که یک شبه از بازار یلدای ما ایرانیان سر درآورده است، چه نوع همخوانی و تطابقی می‌تواند با فرهنگ و هویت ما داشته باشد.

پدیده فرهنگی و وارداتی که اگر همچنان در سایه بی‌توجهی مسئولان گسترش یابد، فردا هم باید در جشن عید نوروز باستانی خود شاهد سایر نمادهای غربی باشیم و به جای هفت سین ایرانی، نمادهایی را به کار ببریم که نشان از فراموشی هویت ایرانی ماست و کاری از دست کسی بر نمی‌آید.

گزارش از: معصومه درخشان